

СУЧАСНИЙ СТАН ЕКОЛОГІЧНОГО АУДИТУ

асп. Пімопенко Т.В., студент Савченко Ю.Г.

Розвиток ринкової економіки спричинив особливу увагу до проблеми сталого еколого-економічного розвитку. Для ефективного вирішення цієї проблеми на практиці потрібно впроваджувати нові інструменти природоохоронного регулювання. У ринкових умовах одним із таких інструментів є екологічний аудит, який може істотно вплинути на екологічну ситуацію, в першу чергу, на рівні окремих промислових підприємств, виробничих комплексів і територій.

Концепції екологічного аудиту були розроблені в кінці 70-х рр. ХХ ст. в США та вперше використані на практиці для перевірки дотримання компаніями екологічних вимог законів, законодавчих актів та нормативів. Згодом ці концепції були прийняті в таких країнах як Канада, Німеччина, Великобританія. Основні принципи і положення екологічного аудиту реалізовані в Постанові Європейського Союзу з екологічного менеджменту та екологічного аудиту №1836 (EMAS), прийнятих в 1993 році, яка має назву «Про добровільну участь промислових підприємств у загальній системі екологічного менеджменту та екологічного аудиту». З 1996 року діють міжнародні стандарти ISO серії 14000, що визначають загальні принципи і процедури екологічного аудиту.

Україна на національному рівні прийняла стандарти серії ISO 14000 у 1997 році, а у 2004 р. було прийнято Закон України «Про екологічний аудит» – основний нормативний документ, який визначає правові і організаційні принципи здійснення екологічного аудиту.

На даному етапі питання з формування теоретико-методологічних, організаційних та економічних основ екологічного аудиту були розглянуті в роботах таких вітчизняних і зарубіжних вчених, як Г.П. Серов, В.Я. Шевчук, Ю.М. Саталкін, В.М. Навроцький, Л.Ф. Кожушко та інших.

Так, найчастіше під екологічним аудитом розуміють об'єктивний, незалежний аналіз, оцінку та розробку рекомендацій, щодо певної (екологічної, природоохоронної, ресурсозберігаючої) сторони діяльності підприємства.

Рада Європейського Союзу ввела таке визначення екологічного аудиту: це засіб управління, який надає систематичну, періодичну,

об'єктивну й документовану оцінку системи управління та процесів, встановлених для охорони навколишнього середовища з метою підвищення ефективності і полегшення контролю практики, що впливає на навколишнє середовище, а також оцінки узгодженості діяльності компаній з екологічною політикою.[1]

Українське законодавство визначає сутність та зміст екоаудиту наступним чином: екологічний аудит – це документально оформлений системний незалежний процес оцінювання об'єкта екологічного аудиту, що включає збирання і об'єктивне оцінювання доказів для встановлення відповідності визначених видів діяльності, заходів, умов, системи екологічного управління та інформації з цих питань вимогам законодавства України про охорону навколишнього природного середовища та іншим критеріям екологічного аудиту.

До об'єктів екологічного аудиту можна віднести: підприємства, установи та організації, їх філії та представництва чи об'єднання; окремі виробництва; інші господарські об'єкти; системи управління навколишнім природним середовищем; інші об'єкти, передбачені законом.

На сьогодні діяльність в області екологічного аудиту знайшла широке практичне розповсюдження у всіх розвинутих країнах, а також у країнах, які розвиваються. Так, наприклад, в Норвегії 350 підприємств сертифіковані у відповідності стандартам ISO 14000, в Бельгії – 303, в Угорщині – 637, Великобританії – 2917, Франції – 2344. Звичайно, показники України значно нижчі через недосконалість відповідної нормативно-правової бази, яка і стримує розвиток екоаудиту в нашій країні.

Процеси інтеграції світової економіки потребують узгодження всієї сукупності елементів вітчизняної та світової господарських систем, у тому числі й екологічного аудиту. Вітчизняним спеціалістам, враховуючи особливості національного екологічного аудиту, необхідно максимально наблизити його структуру та зміст до світових стандартів. Що в свою чергу дасть змогу створити єдиний внутрішній ринок Європи та покращить співпрацю України з іншими європейськими країнами, за рахунок підвищення конкурентоспроможності продукції та покращення і оптимізації основних екологічних і природоохоронних показників діяльності вітчизняних підприємств.